

СТАН РОЗВИТКУ ПІШОХІДНОГО ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАКАРПАТТЯ

В умовах розвитку інформаційних технологій і «офісного» способу життя особливої актуальності набуває активний туризм, спрямований на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини шляхом залучення її до участі у спортивних походах різної складності та змаганнях з техніки спортивного туризму, самодіяльних туристичних подорожах, мандрівних туристичних подорожах активного характеру. Тому в період економічної кризи проектування в туризмі має стосуватися в першу чергу активного туризму як недорогого і доступного відпочинку та одного з найперспективніших видів туризму в світі.

Хоча територія Закарпатської області порівняно невелика, проте вона відзначається різноманітною природою. Чотири п'ятих її території зайнято гірськими хребтами і міжгірськими улоговинами та долинами і лише п'ята частина - це рівнина, причому в переважній частині ідеальні низини. Північна межа області проходить по так званому Вододільному хребту, висоти якого в середньому досягають 1000 м н. р. м. і лише в небагатьох вершинах піднімаються до 1300-1400 м (г. Пікуй - 1406 м). Межа з Івано-Франківською областю теж проходить по вододілу, але тут простягається по високих горганських хребтах з середніми висотами 1450-1500 м і максимальними висотами 1740 м (г. Попадя) та 1818 м. (г. Сивуля). На Горганському відтинку межі області є лише один перевал: Торунський, або Вишківський (930 м). Яблуницький, або Татарський, перевал (931 м) знаходиться на зниженій ділянці Вододільно-Верховинського хребта [1].

Пішохідний туризм – це один із найпопулярніших активних видів відпочинку. Його метою є подолання певної дистанції з групою туристів від початку до місця призначення за певний час. Пішохідний туризм сприяє фізичному і інтелектуальному розвитку людини, підтримці хорошої фізичної форми за рахунок певного періоду перебування в природних умовах навколишнього середовища. Маршрут пішого туризму може містити в собі не тільки програму фізичної, спортивно-оздоровчої підготовки, але і ознайомлення з історією і культурною спадщиною населення регіону.

Пішохідні туристичні походи тривають від 1-2 днів до 15-20 днів. Важливими елементами дня пішохідного туриста є: власне хід по маршруту, привали, обідня стоянка, нічна стоянка. Через декілька днів важкого маршруту може бути влаштовано 1 день відпочинку – так звана «днівка». В горах гірські туристи денний похід можуть розпочинати дуже рано вранці – в зоні сніжників та льодовиків о 4-5 ранку – коли вже є видимість від вранішнього сонця – і закінчувати в 10-12 годин дня (ранку), що пов'язано з правилами безпеки (після

сходу сонця сніг і лід тоне, підвищується вірогідність каменепадів, сходу лавин тощо) [2].

Для усіх видів спортивних походів є спільна обов'язкова умова – це безперервність маршруту, без якої різко зменшується фізичне та психологічне навантаження. В ідеальному вигляді маршрут має бути без (або з мінімальною кількістю) радіальних виходів і з рівномірним розподілом фізичних, технічних та психологічних навантажень, природних перешкод. Маршрут дає можливість максимально охопити знайомство з районом мандрівки. За характером організації туристичні походи можуть бути плановими і самодіяльними [2].

Пішохідні туристичні маршрути розвиваються у всіх районах Закарпаття. Карпати є головним районом проведення таких походів. Різноманітність природних перешкод дає можливість туристам опанувати майже всім арсеналом техніки пішохідного туризму, орієнтування на місцевості, повноцінно проводити учбові заходи.

Термін проведення походів у районах Закарпаття теж широкий - з ранньої весни до пізньої осені, а за сприятливих погодних умов - і взимку. У Карпатах можна прокласти маршрути від найпростіших до II категорії складності. Тут зустрічаються ділянки з великим перепадом висот, скельним рельєфом, складним орієнтуванням, водними перешкодами. Найбільш відвідувані маршрути в Карпатах йдуть по хребтах Черногори, Горган і Свидовця.

Плануючи походи по Карпатам варто знати, що тут багато територій, відведених під природоохоронні об'єкти (Карпатський біосферний заповідник, природні національні парки, заповідники), для проходження яких необхідно отримати дозвіл і дотримуватися певних правил поведінки.

У роки незалежності України було прокладено спеціальні пішохідні маршрути, зокрема, «Закарпатський туристичний шлях», загальна протяжність якого сягає 380 км. Найпопулярніші пішохідні маршрути Закарпаття:

- «Сходження на Говерлу» (2061 м), де турист на вершині може оцінити красу живописних вершин Карпат;
- «Через гірську долину Руну» (вертикальна висота 1007 м);
- «Сходження на гору Пікуль» (висота 1408 м);
- «До соколиного каменя» (висота 627 м, шлях пролягає через гору Плішка 693 м, до гори Шкір 770 м, де на кам'янистій скелі гори Шкір знаходиться рідкісний птах Сокіл. Через це скеля і отримала назву «Соколинний камінь», висота обриву 90 м) [3].

Таким чином, Закарпатська область для розвитку пішохідного туризму має всі об'єктивні передумови: особливості географічного положення та рельєфу, сприятливий клімат, багатство природного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалів.

Література

1. Закарпаття – сплануй і подорожуй. Туристичний путівник. – Ужгород : «Ліра», 2003. – 120 с.
2. Вяткін Л. А. Туризм і спортивне орієнтування : Підручник для вузів / Л. А. Вяткін, Є. В. Сідерчук. 2-е вид., Доп. - М. : Академія, 2004 – 208 с.

3. Офіційний туристичний портал Закарпатської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zaktour.gov.ua.

УДК 911.3.

ОРОС М. М.,
Медична приватна клініка «Водолій», м. Хуст

СТАН РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Закарпатська область має унікальні умови для розвитку туризму та санаторно-курортної галузі. Численні природні та культурні атракції, угіддя, мінеральні джерела, гірські масиви призначені саме для таких цілей. Закарпаття має неоціненний лікувально-рекреаційний потенціал, відзначається у межах Карпатського регіону самим високим рівнем забезпеченості основними компонентами ресурсів навколишнього природного середовища, а саме: індекс забезпеченості лісовими площами – 3,40, ресурсами місцевого річкового стоку – 7,13. Балансові експлуатаційні запаси лікувальних мінеральних вод становлять 69 %, місткість угідь довготривалого відпочинку і туризму – 33%, угідь короткотривалого відпочинку – 60 %, кліматолікування – 45 % [2].

Серед гідромінеральних та природно-рекреаційних ресурсів на території Закарпатської області вивчено 360 джерел мінеральних вод, різноманітних за своїм складом та лікувальними можливостями. 30 родовищ субтермальних, термальних та високотермальних вод, в основному кремністі терми хлоридонатрієвого складу, створюють можливості їх використання як з лікувально-оздоровчою, так і промисловою метою. Загальний їх дебет складає біля 10 тис. куб. метрів на добу. Деякі родовища унікальні, їх води відповідають типу «Єсентуки», «Боржомі» та «Арзні», не поступаються відомим водам Чехії, Польщі, Франції. Закарпатські мінеральні води є чудовою базою для здійснення курортного лікування [1].

Ресурсний туристично-рекреаційний потенціал Закарпатської області для розвитку лікувально-оздоровчого туризму представлений досить широкою гамою ресурсів. Дослідження щодо вивчення та аналізу природно-рекреаційних ресурсів краю були здійснені М. Долішнім, Г. Ємцем, В. Мацолою, В. Мікловдою, С. Поп та іншими. У ряді їх праць була подана також класифікація рекреаційних ресурсів. Проблеми експлуатаційних запасів мінеральних вод Закарпаття досліджував М. Лобода, М. Мироненко та І. Твердохлебов. Вивчення санаторно-курортних зон, виділення їх у основні групи здійснено у працях В. Євдокименка та В. Кравціва.

Слід відзначити, що найбільша кількість санаторій та пансіонатів з лікуванням нараховувало 22 об'єкти - 2007, 2012-2014 роки. У подальших роках зменшення склало 15%. Цей показник не найгірший, адже з 1995 року згаданих об'єктів було лише 15. У 2016-2018 роках статистика не наводить дані про санаторії-профілакторії. У 2015 році їх нараховувалось лише 2 об'єкти, що на 86,6% менше від показників 1996 року або за період з 2012 по 2018 роки

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>